

RAPORT
Zespołu Oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 18 – 19 listopada 2010 r.
na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego dotyczący oceny
jakości kształcenia na kierunku „finanse i rachunkowość” na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu oceniającego

Wizytację na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego przeprowadził Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- prof. dr hab. Danuta Strahl – Przewodniczący Zespołu, członek PKA
- dr hab. Wojciech Popławski – członek PKA,
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA,
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Marcin Gołębiowski – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja w Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Nauk Ekonomicznych na kierunku *finanse i rachunkowość* odbyła się po raz pierwszy, bowiem kierunek ten nie był dotychczas oceniony przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z J.M. Rektorem Uniwersytetu Warszawskiego, dziekanami wydziałów prowadzących oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni, otrzymał od Władz Wydziału dodatkowe dokumenty, o których dostarczenie zwrócono się podczas wizytacji, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, a także przeanalizował wylosowane prace dyplomowe.

Raport został opracowany na podstawie przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału oraz jego pracownikami.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni

Uniwersytet Warszawski jest autonomiczną publiczną uczelnią posiadającą osobowość prawną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym

(Dz. U. Nr 164 poz. 1365, z późn. zm.) oraz Statutu uchwalonego Uchwałą Senatu nr 115 z dnia 21 czerwca 2006 r.

Uniwersytet Warszawski kieruje się wskazaniem otwierającym "Tymczasowe Urządzenie Wewnętrzne Uniwersytetu Królewsko – Warszawskiego", brzmiącym: "Uniwersytet ma nie tylko utrzymywać w narodzie nauki i umiejętności, w takim stopniu, na jakim już w świecie uczonym stanęły, ale nadto doskonalić je rozkrzewiać i teorię ich do użytku społeczności zastosowywać" oraz wskazaniem Wielkiej Karty Uniwersytetów Europejskich (Statut Uniwersytetu Warszawskiego). Fundamentem funkcjonowania Uczelni są zatem zasady swobody nauczania i prowadzenia badań naukowych, równoważności działalności naukowej i dydaktycznej, nieustannego dążenia do rozwoju wiedzy (Wielka Karta Uniwersytetów Europejskich, „Podstawowe zasady”), jej upowszechniania oraz promowania kultury dialogu. W raporcie samooceny wskazuje się na cztery podstawowe wymiary misji uczelni: jedność nauki i nauczania, zapewnienie dostępu do wiedzy, kształtowanie tolerancji i postaw obywatelskich wśród studentów, integrowanie wartości uniwersalnych z tożsamością kulturową regionów. Zatem jakość kształcenia widoczna jest we wszystkich czterech wymiarach misji, a w szczególności w ujęciu integrującym kształcenie z badaniami naukowymi co w uniwersyteckim modelu kształcenia jest szczególnie uzasadnione. Uniwersytet Warszawski jest czołową polską uczelnią utrzymującą od lat jedną z najsilniejszych pozycji wśród uczelni kraju. Jest także liczącym się ośrodkiem naukowym w wymiarze międzynarodowym.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Uczelni (§ 26 ust. 2 i 3) organy kolegialne Uczelni, tj. Senat i Rada Wydziału, a także organy jednoosobowe, tj. Rektor i Dziekan wypełniają obowiązki statutowe.

Senat wypełnił swoje obowiązki wynikające z art. 169 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy i podjął w ustawowym terminie, tj. w dniu 20 maja 2009 r. Uchwałą nr 95 w sprawie warunków i trybu postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia drugiego stopnia na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2010/2011. Na rok akademicki 2011/2012 podjęto odpowiednio Uchwałą nr 237 w dniu 19 maja 2010` r. W Uchwale tej określono szczegółowe zasady przyjęć na studia, łącznie z zasadami przyjęć na studia obcokrajowców. Uchwały umieszczane są w informatorze dla kandydatów na studia wyższe oraz na stronach internetowych.

Senat wypełnił również swoje obowiązki określone w art. 130 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy i podjął w dniu 15 marca 2006 r. Uchwałą nr 65 w sprawie wprowadzenia „Zasad rozliczania pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich i doktorantów”. Wymiar pensum dydaktycznego został określony w sposób **zgodny** z zapisami ustawy.

Senat wypełnił obowiązki wynikające z art. 62 ust. 1 pkt. 5 ustawy i zatwierdził Uchwałą Nr 241 z dnia 16 czerwca 2010 r. roczne sprawozdanie Rektora z działalności Uniwersytetu Warszawskiego za rok 2009

Senat wypełnił także obowiązki wynikające z zapisu § 127 ust. 1 i 3 Statutu Uczelni, powołując Komisję Dyscyplinarną do spraw studentów – Uchwałą nr 35 z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie wyboru członków Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów i Doktorantów na kadencję 2008 – 2012.

Rektor Uczelni oraz Dziekani zostali powołani do pełnienia swoich funkcji zgodnie z zapisami statutowymi, spełnione zostały również warunki określone odpowiednio w art. 72 ust. 2 oraz 76 ust. 2 ustawy, zgodnie z którymi organy jednoosobowe zatrudnione są Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż sprawy którymi zajmowali się Rektor i Dziekani odpowiadały ich statutowym kompetencjom.

Rektor wypełnił m. in. obowiązek wynikający z przepisów art. 35 ust 1. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i przekazał w terminie, tj. w dniu 17 czerwca 2010 r. Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego roczne sprawozdanie z działalności Uczelni. Rektor powołał również Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną – zgodnie z zapisami Statutu Uczelni. Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres wydawanych przez Panią Rektor zarządzeń jest zgodny z jej ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami.

Dokumentacja w Uczelni prowadzona jest prawidłowo.

Obowiązujący w Uczelni *Regulamin studiów* jest zgodny z ustawą. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy, co potwierdzone jest odpowiednią uchwałą Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Dodatkowo na Wydziale obowiązują, wprowadzone uchwałą Rady Wydziału, Szczegółowe Zasady Studiowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych, które określają zasady organizacji i tok studiów w zakresie nieuregulowanym w Regulaminie Studiów. Przedstawiciele Samorządu uczestniczyli w pracach Komisji mającej na celu opracowanie Zasad Studiowania

W Uczelni obowiązuje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów. Postanowienia Regulaminu w sposób jasny i precyzyjny określają zasady ubiegania się o przyznanie świadczeń pomocy materialnej.

Uczelnia każdorazowo podpisuje z nowoprzyjętym studentem umowę określającą warunki odpłatności za studia, co spełnia obowiązek ustawowy z art. 160 ust. 3. Regulacje umowy określają w sposób jasny obowiązki stron, rodzaje i wysokość opłat. Postanowienia umowy gwarantują studentowi prawo odstąpienia od umowy w każdym terminie. Umowa nie zawiera również postanowień uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za klauzule niedozwolone w umowach cywilnoprawnych.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Struktura organizacyjna Wydziału Nauk Ekonomicznych UW, prowadzącego oceniany kierunek studiów (*finanse i rachunkowość*), charakteryzuje się klasycznym układem, typowym dla uniwersyteckich jednostek i zawiera 6 katedr i 4 zakłady. Powołano to zorganizować w sposób uporządkowany zarówno proces dydaktyczny, za którego realizację odpowiadają poszczególne jednostki organizacyjne w zakresie dla nich przewidzianym, jak i proces badań naukowych, których wyniki mogą, i powinny, być przenoszone do procesu dydaktycznego. Spośród 6 katedr jedna: Katedra Bankowości, Finansów i Rachunkowości jest bezpośrednio związana z zakresem merytorycznym kierunku *finanse i rachunkowość* ale również pozostałe katedry, jak i zakłady wspierają zarówno proces dydaktyczny jak i badawczy. Stwierdzić zatem należy, że struktura organizacyjna Wydziału prowadzącego kierunek studiów *finanse i rachunkowość* stanowi poprawny i sprzyjający procesom naukowym i dydaktycznym układ elementów składowych jednostki.

4. **Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).**

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	31305	1560	1972	37
Studia niestacjonarne	24082	501	587	22
Razem	55387	2061	2559	59

Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest wyższa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych a jej udział w ogólnej liczbie studentów sięga 56,5%.

Studenci Wydziału Nauk Ekonomicznych stanowią 3,7% ogółu studentów Uczelni, a studenci studiów stacjonarnych nieco więcej bo 4,9% ogółu studentów stacjonarnych Uniwersytetu. Wydział posiada bardzo korzystną strukturę kształcenia studentów, w której zdecydowanie przeważają studenci studiów stacjonarnych stanowiąc aktualnie 75,7% ogółu studentów Wydziału.

5. **Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.**

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych realizowane jest kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na trzech kierunkach studiów: „*ekonomia*”, „*informatyka i ekonometria*” oraz „*finanse i rachunkowość*”. Ponadto wspólnie z Wydziałem Zarządzania prowadzone są „*międzykierunkowe studia ekonomiczno-menedżerskie*” oraz z Wydziałem Matematyki, Informatyki i Mechaniki – „*międzykierunkowe studia ekonomiczno-matematyczne*”.

Państwowa Komisja Akredytacyjna wydała **wyróżniającą** ocenę jakości kształcenia na kierunku „*ekonomia*” w roku 2007 oraz **pozytywnie** oceniła w roku 2007 jakość kształcenia na kierunku „*informatyka i ekonometria*”.

Wydział Nauk Ekonomicznych posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie dyscypliny: ekonomia.

6. **Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.**

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok Studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	393	119	512
	II	70	26	96
	III	66	8	74
II stopnia	I	129	4	133
	II	11		11
jednolite studia magisterskie	I			
	II			

	III			
	IV			
	V	88	27	115
Razem		757	184	941

Z uwagi na wspólną rekrutację i wspólne kształcenie na I roku studiów I stopnia na trzech prowadzonych na Wydziale kierunkach studiów, trudno jest precyzyjnie określić liczbę studentów na kierunku *finanse i rachunkowość*. Biorąc pod uwagę liczbę studentów II i III roku oraz informacje Władz Wydziału, iż liczba przyjętych na kierunek *finanse i rachunkowość* nie przekracza 140 osób można uznać, że ogółem na akredytowanym kierunku studiuje około 570 studentów, przy bardzo małym udziale studentów studiów niestacjonarnych. Zatem studenci kierunku *finanse i rachunkowość* stanowią około 27,6% ogólnej liczby studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych. Jest to więc znaczący kierunek studiów na Wydziale. Z uwagi na potrzeby rynku pracy można oczekiwać, iż kierunek ten będzie się cieszył dużą atrakcyjnością wśród ambitnej i wyraźnie zmotywowanej młodzieży. Wydział chcąc kontynuować kształcenie na tym kierunku na poziomie studiów II stopnia powinien zdecydowanie wzmocnić zasoby kadrowe specjalizujące się w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość*.

Uniwersytet Warszawski ma sformułowaną misję i strategię. Organy Uczelni działają zgodnie ze swoimi kompetencjami. Struktura organizacyjna Wydziału Nauk Ekonomicznych sprzyja realizacji procesu dydaktycznego na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia,

Sylwetka absolwenta kierunku *finanse i rachunkowość* została określona w Uchwale Rady Wydziału z dnia 24.04.2002 r. zmodyfikowanej w 2007 r. w związku z podziałem studiów na dwustopniowe. Profil absolwenta specjalności Quantitative Finance przyjęty został w 2009 r. Sylwetki absolwentów dla obydwu stopni studiów oraz specjalności anglojęzycznej opisane zostały stosunkowo obszernie według schematu obejmującego zakres przedmiotowy wiedzy, rodzaje umiejętności, elementy postaw oraz określenie potencjalnych stanowisk wykonywania pracy zawodowej.

Zgodnie z przyjętym profilem kształcenia absolwenci studiów pierwszego stopnia ocenianego kierunku studiów dysponują wiedzą z zakresu teorii mikroekonomii i makroekonomii, narzędzi analitycznych stosowanych w ekonomii. Oprócz podstawowej wiedzy ekonomicznej absolwenci kierunku *finanse i rachunkowość* uzyskują zaawansowaną wiedzę na temat rynków finansowych, zasad ich funkcjonowania i stosowanych na nich instrumentów. Uzupełnieniem jest wiedza z zakresu dyscyplin społecznych tworzących kontekst funkcjonowania gospodarki. Absolwenci opanowują również język angielski w stopniu umożliwiającym jego używanie w pracy zawodowej.

Dąży się do tego, aby absolwenci potrafili wykorzystać wiedzę zdobytą w trakcie studiów w różnych zastosowaniach praktycznych posługując się kształtowanymi w ramach procesu nauczania umiejętnościami warsztatowymi, takimi jak wyszukiwanie, gromadzenie, analizowanie i prezentowanie danych i redagowanie tekstów z zastosowaniem technik

informatycznych. Potrafią również sporządzać sprawozdania finansowe oraz dokonywać wyceny wartości rynkowej przedsiębiorstw i ich składników majątkowych. Absolwenci przygotowani są do pracy indywidualnej i zespołowej, przy czym zwraca się uwagę na kształtowanie u nich cech uczciwego, etycznego i odpowiedzialnego pracownika.

Absolwent studiów drugiego stopnia wyposażony jest w zaawansowaną wiedzę z zakresu funkcjonowania przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych. Poprzez warsztaty i zajęcia praktyczne nabywa kwalifikacje niezbędne do prowadzenia analizy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, prognozowania na rynkach finansowych, analizy technicznej i fundamentalnej, zarządzania ryzykiem finansowym, wyciągania wniosków z informacji zarządczych, planowania w różnych perspektywach czasowych itd. U studentów kształtowane są umiejętności osobowościowe takie jak: samodzielność, umiejętność podejmowania decyzji, pracy zespołowej, zarządzania i kierowania projektami. Dąży się również do wykształcenia w studentach elastycznych postaw profesjonalnych, charakteryzujących się przedsiębiorczością i innowacyjnością. Taki zakres wiedzy i kształtowanych umiejętności pozwala absolwentom na podejmowanie pracy na średnich i wyższych stanowiskach związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami i instytucjami finansowymi, wykonywanie samodzielnych zadań jako doradca inwestycyjny, makler, dealer walutowy i ubezpieczeniowy, podejmowania własnej działalności gospodarczej.

Studia anglojęzyczne na specjalności Quantitative Finance kładą szczególny nacisk na przekazywanie wiedzy teoretycznej z dziedziny finansów ilościowych w połączeniu z wiedzą praktyczną dotyczącą współczesnego systemu finansowego. Absolwenci tej specjalności dysponują zaawansowaną wiedzą z teorii ekonomii i zastosowań matematyki i ekonometrii w finansach. Znają architekturę rynków finansowych i nowoczesne instrumenty finansowe oraz nabywają umiejętności niezbędne do zarządzania i modelowania ryzyka finansowego. Są przygotowani do realizacji samodzielnych projektów badawczych, kontynuowania studiów na poziomie doktoranckim, pracy zawodowej w instytucjach finansowych, organach regulacyjnych i innych podmiotach funkcjonujących w środowisku finansowo-bankowym.

Jednostka prowadząca oceniany kierunek wskazała, w ramach których przedmiotów ujętych w planie studiów kształtowane są wymienione w opisie struktury kwalifikacji absolwenta elementy wiedzy i umiejętności. Analiza porównawcza deklarowanych przez jednostkę kwalifikacji absolwenta z wymaganiami dotyczącymi treści kształcenia sformułowanymi w standardach, zaprezentowana poniżej (punkt 1.3) wskazuje, że o ile program nauczania pozwala na ukształtowanie wysokich kompetencji zawodowych absolwentów w zakresie ekonomii i zastosowania w niej metod ilościowych, to zakres realizowanych treści programowych z finansów, a zwłaszcza rachunkowości jest w odniesieniu do niektórych przedmiotów niewystarczający. Wiele szczegółowych treści programowych z zakresu finansów jest ujętych w ramach przedmiotów ekonomicznych bądź ogólnych przedmiotów finansowych, co nie sprzyja określeniu spójnej i przejrzystej koncepcji kształcenia w ramach kierunku *finanse i rachunkowość*.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Warunki i tryb rekrutacji kandydatów na oceniany kierunek studiów określone są w uchwałach Senatu Uniwersytetu. Postępowanie rekrutacyjne prowadzone jest przez komisje powoływane przez kierowników jednostek rekrutujących. Do postępowania kwalifikacyjnego na studia pierwszego stopnia dopuszczana jest osoba, która posiada świadectwo dojrzałości, zarejestrowała się w systemie IRK i wniosła opłatę administracyjną. Na studia pierwszego stopnia przyjmowani są kandydaci łącznie na trzy kierunki: ekonomię, informatykę i ekonometrię oraz finanse i rachunkowość. Program studiów jest wspólny przez pierwsze dwa semestry, a od trzeciego semestru nauka jest kontynuowana na wybranych kierunkach i

specjalnościach. Wynik końcowy postępowania rekrutacyjnego jest ustalany w oparciu o algorytm obejmujący wynik egzaminu maturalnego z języka polskiego, matematyki i języka obcego ważony odpowiednimi wagami (5, 5 i 70, 15). W odniesieniu do kandydatów na studia drugiego stopnia podstawą sporządzenia listy rankingowej są punkty za godziny odbytych zajęć z przedmiotów określonych w zasadach rekrutacji bądź średnia ocen ze studiów w odniesieniu do kandydatów, którzy mieszczą się w grupie 10 % najwyższych ocen na danym kierunku studiów. Rekrutacja na studia anglojęzyczne drugiego stopnia odbywa się na podstawie oceny osiągnięć studenta z wybranych przedmiotów wyrażanych w punktach. Wyniki te stanowią podstawę sporządzenia listy rankingowej, która określa kolejność przyjmowania kandydatów w ramach limitu miejsc ustalonego dla kierunku i formy studiów. Od decyzji Komisji Rekrutacyjnej kandydatowi przysługuje odwołanie do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej. Odwołanie może być wniesione jedynie w przypadku naruszenia warunków i trybu rekrutacji. Decyzję w sprawie odwołania podejmuje Rektor.

Tak określone warunki i tryb rekrutacji kandydatów na studia na ocenianym kierunku studiów są zgodne z art. 169 ustawy. Pozwalają na selekcję kandydatów w oparciu o wyniki osiągane przez nich na poprzednich etapach kształcenia i tym samym tworzą podstawy do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Uchwały rekrutacyjne podejmowane są w terminach zgodnych z powołanym przepisem ustawy.

1.3 Ocena realizacji programu studiów

Na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzone są studia pierwszego i drugiego stopnia stacjonarne i niestacjonarne, przy czym te ostatnie w formie tzw. studiów wieczorowych realizowanych w dni powszednie jako studia odpłatne. Plany i programy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są takie same.

Plan studiów pierwszego stopnia obejmuje łącznie 2010 godzin zajęć dydaktycznych. Przedmioty podstawowe obejmujące treści ujęte w ramach standardów kształcenia oraz wyraźnie poszerzające ofertę kształcenia realizowane są w łącznym wymiarze 1230 godzin, tj. o 930 większym od określonego w standardach. Szczególnie rozwinięte są przedmioty z zakresu ekonomii (mikroekonomia, makroekonomia, wstęp do ekonomii, rozszerzenie ekonomii, teoria wymiany międzynarodowej, ekonomia polityczna – łącznie 510 godzin wobec 90 przewidzianych w standardach kształcenia) oraz matematyki (algebra liniowa, analiza matematyczna, rachunek prawdopodobieństwa -330 godzin), co stwarza bardzo dobre podstawy kształcenia w zakresie finansów. Ponadto rozszerzono znacznie, w stosunku do standardów, pulę godzin na treści kształcenia z zakresu: statystyki (o 30 godzin), ekonometrii (o 30 godzin). Na przedmiot finanse przeznaczono 120 godzin, w których skumulowano podstawowe i kierunkowe treści kształcenia określone w standardach w zakresie między innymi: finansów, matematyki finansowej, analizy finansowej. W podstawowych treściach kształcenia nie jest odrębnie ujęta Rachunkowość. Jej treści są w większości realizowane w ramach przedmiotu Rachunkowość finansowa. Z 8 grup treści kierunkowych określonych w standardach kształcenia nie są ujęte w zwartej i wyodrębnionej formie programu studiów treści z takich zakresów jak: Matematyka finansowa, Analiza finansowa, Finanse publiczne i Finanse przedsiębiorstwa. W raporcie samooceny wskazano, że treści te realizowane są, (o czym już wspomniano), w ramach takich przedmiotów jak: finanse i warsztaty finansowe. Porównanie zawartości sylabusów przedmiotów ze standardami kształcenia wskazuje, że taka zgodność występuje w odniesieniu do treści z zakresu: Matematyki finansowej – (realizacja w ramach przedmiotu Finanse) i w dużym stopniu w odniesieniu do treści z zakresu Analizy finansowej, (realizacja w przedmiocie Finanse i Warsztaty finansowe). Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do treści z zakresu Finansów przedsiębiorstwa. Staranna analiza przedstawionych sylabusów oraz rozmowa przeprowadzona przez Zespół Oceniający z osobami odpowiedzialnymi za program kształcenia pozwala zauważyć, iż brak jest podstaw

do uznania, iż pełny zakres treści Finansów publicznych wskazany w standardach kształcenia realizowany jest w ramach przedmiotów: Finanse oraz Makroekonomia I. Na pozostałe cztery grupy treści kierunkowych z zakresu: Rachunkowość finansowa, Rynki finansowe, Bankowość, Ubezpieczenia przewidziane przez standardy przypada w ramach ich realizacji na ocenianym kierunku studiów łącznie 180 godzin. W wymiarze przekraczającym określony jako minimalny w standardach kształcenia realizowane są: Wychowanie fizyczne (+60 godzin), Język obcy (+120), przedmioty humanistyczne (+30). Zwraca uwagę fakt, że w planie zajęć ujęto jeden przedmiot do wyboru o profilu kierunkowym w wymiarze 30 godzin. Jak widać koncepcja programowa bardzo wyraźnie akcentuje treści kształcenia podstawowego rozbudowując przy tym przedmioty z zakresu matematyki, statystyki i ekonomii, co jest zgodne z ideą kształcenia uniwersyteckiego i jednocześnie tworzy bardzo dobre podstawy do kształcenia w zakresie warsztatu analitycznego dla finansów. W skromniejszym wymiarze koncepcja kształcenia skupia się na realizacji treści zaliczanych do grupy treści kierunkowych -właściwych dla kierunku *finanse i rachunkowość*.

Studia drugiego stopnia trwają cztery semestry i ich plan obejmuje łącznie 1080 godzin, tj. o 280 więcej od określonego w standardach kształcenia. W grupie treści podstawowych dominują przedmioty rozszerzające wiedzę z zakresu ekonomii (zaawansowana mikroekonomia, makroekonomia i rozszerzenie ekonomii obejmujące: historię gospodarczą, demografię – łącznie 240 godzin). Ponadto uzupełniono, w stosunku do standardów kształcenia, ofertę dydaktyczną o treści z zakresu zaawansowanej ekonometrii - 60 godzin oraz o treści kierunkowe z zakresu problematyki finansów (finanse międzynarodowe, analiza ekonomiczno-finansowa, rynki finansowe, ryzyko finansowe, modelowanie rynków finansowych) – co jest zgodne z deklaracjami ujętymi w sylwetce absolwenta. Z grup treści podstawowych podanych w standardach kształcenia w programie studiów ujęta jest jako wyodrębniona i zwarta jedynie Rachunkowość zarządcza. W raporcie samooceny wskazano, że treści z zakresu Polityki pieniężnej realizowane są w ramach Zaawansowanej makroekonomii i Polityki finansowej Unii Europejskiej. Analiza porównawcza realizowanych treści kształcenia ze standardami mogła zostać przeprowadzona jedynie w odniesieniu do Zaawansowanej makroekonomii, gdyż brak jest sylabusu do przedmiotu: Polityka finansowa UE. Porównanie to prowadzi do stwierdzenia, że jedynie w bardzo niewielkim zakresie na Makroekonomii omawiane są zagadnienia ujęte w treściach programowych Polityki pieniężnej określonych w standardach kształcenia. Treści programowe przewidziane w standardach z zakresu Portfela inwestycyjnego są według jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów realizowane w ramach przedmiotów: Rynki finansowe, Modelowanie rynków finansowych oraz Warsztatów z analizy rynku. Również w tym przypadku analiza porównawcza realizacji standardów jest możliwa jedynie w odniesieniu do zakresu treści kształcenia ujętych dla przedmiotu Rynki finansowe, gdyż dla pozostałych dwóch brak jest sylabusów. W zakresie treści kierunkowych realizowane są 3 spośród 4 grup określonych w standardach kształcenia, każda w formie przedmiotu w wymiarze 30 godzin. Brak jest wyodrębnionych i zwartych treści z zakresu: Zarządzanie instytucjami finansowymi. Władze Wydziału wskazują, że przewidziane z tego zakresu treści uwzględnione są w ramach przedmiotów: Ryzyko finansowe, Warsztaty menedżera finansowego, Analiza Ekonomiczno-Finansowa. Dla pierwszego z tych przedmiotów brak jest sylabusu. Natomiast ogólne ujęcie w sylabusach treści kształcenia dwóch pozostałych przedmiotów nie pozwala na pełną ocenę ich zbieżności z określonymi w standardach kształcenia treściami dla przedmiotu Zarządzanie instytucjami kredytowymi.

W oparciu o uchwałę Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 22 lutego 2006 r. na kierunku *finanse i bankowość* (wygasającym) utworzona została specjalność Europejskie finanse i bankowość (European Finance and Banking) prowadzona w języku angielskim. Program tej specjalności prowadzonej na studiach drugiego stopnia w roku akademickim

2010/2011 obejmuje 615 godzin na czterech semestrach kształcenia. Brakuje tym samym 185 godzin do liczby wymaganej przez standardy kształcenia. Analiza sylabusów przedmiotów ujętych w programie studiów pozwala sądzić iż nie wszystkie treści kształcenia określone w standardach są realizowane. Treści kształcenia (w grupie treści podstawowych) z zakresu polityki pieniężnej znajdują się w takich przedmiotach jak: Monetary Economics oraz Central Banking and Monetary Policy. W raporcie samooceny brak jest wskazania dotyczącego zgodności oferowanych treści kształcenia z treściami określonymi w standardach. Władze Wydziału informują przy tym, że rekrutacja na I rok studiów na tej specjalności została zawieszona w roku akademickim 2010/2011.

Zgodnie z uchwałą nr 162 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 16 grudnia 2009 r. na Wydziale Nauk Ekonomicznych utworzona została na studiach drugiego stopnia realizowanych w trybie stacjonarnym na kierunku *finanse i rachunkowość* specjalność Finanse ilościowe (Quantitative Finance) prowadzona w języku angielskim. Specjalność ta została uruchomiona od roku akademickiego 2010/2011, a jej zakres w pełni mieści się w kanonie wiedzy kierunku *finanse i rachunkowość*. Studia te trwają dwa lata i obejmują łącznie 855 godzin, tj. o 55 więcej niż określono w standardach kształcenia. Koncepcja kształcenia przewiduje przedmioty o charakterze ogólnym, podstawowym i specjalizacyjnym. W grupie przedmiotów podstawowych położono nacisk na istotne pogłębienie wiedzy z zakresu mikroekonomii i makroekonomii oraz matematyki i ekonometrii finansowej. Włączenie do programu treści z zakresu analizy szeregów czasowych oraz danych wysokiej częstotliwości pozwoli absolwentom tej specjalności na nabycie ważnych i oczekiwanych przez rynek pracy umiejętności modelowania danych finansowych. Analiza sylabusów, informacje zawarte w raporcie samooceny oraz bezpośrednio, podczas wizytacji, rozmowy z władzami Wydziału i specjalności pozwalają stwierdzić, iż oferowany program kształcenia na specjalności Quantitative Finance wykazuje pewne odstępstwa od standardów kształcenia. I tak: mimo braku sylabusu należy sądzić, iż treści w zakresie Polityki pieniężnej są realizowane w ramach przedmiotu określonego jako specjalizacyjny Bankowość centralna i polityka pieniężna. Treści kształcenia przedmiotu Rachunkowość zarządcza są według Wydziału realizowane w ramach przedmiotów Analiza sprawozdań finansowych, Wycena Papierów Wartościowych oraz Finanse przedsiębiorstw. Porównanie zakresu przedmiotowego Rachunkowości Zarządczej określonego w standardach kształcenia z treściami sylabusów wskazanych trzech przedmiotów nie pozwala na uznanie, że spełnione są w pełni wymagania programowe określone w tym zakresie w standardach. Treści kształcenia z zakresu Portfel inwestycyjny realizowane są w ramach: Zarządzania aktywami i strategii inwestycyjnych, Teorii finansów oraz Instrumentów pochodnych co znajduje pełne potwierdzenie w sylabusach. Na podstawie analizy treści kształcenia ujętych w sylabusach można uznać, że treściom określonym w standardach kształcenia odpowiadają treści oferowane w ramach następujących przedmiotów specjalnościowych: Analiza sprawozdań finansowych odpowiada zakresowi kształcenia: Standardy sprawozdawczości finansowej, Standardy etyczne i prawo finansowe odpowiada zakresowi treści Prawo finansowe. Natomiast nie można przyjąć wyjaśnienia, że treści określone w standardach z zakresu Rachunku kosztów są w pełni realizowane w ramach przedmiotów: Analiza sprawozdań finansowych oraz Wycena papierów wartościowych, gdyż brak jest w ich sylabusach zagadnień wskazanych w standardach na przykład dla rachunku kosztów. Nie ma również podstaw, z powodu braku sylabusów, do przyjęcia wyjaśnienia, że treści z zakresu Zarządzanie instytucjami kredytowymi są realizowane w ramach przedmiotów Analiza i modelowanie ryzyka oraz Wycena papierów wartościowych. Władze Wydziału podczas rozmowy z zespołem oceniającym wyjaśniały, iż program kształcenia dla specjalności Quantitative Finance został opracowany już w duchu Krajowych Ram Kwalifikacji. Nawet uznając prawo (choć wybiega to znacznie przed prawne ustalenia) Wydziału do tworzenia autorskiej koncepcji

programowej wyznającej ideę Krajowych Ram Kwalifikacji to trzeba podkreślić, iż jednostka decydująca się na tak istotny eksperyment powinna zapewnić pełny opis programu w języku efektów kształcenia.

Na rok akademicki 2010/2011 Wydział przygotował ofertę zajęć do swobodnego i kierunkowego wyboru obejmującą łącznie dla semestru zimowego 53 pozycje i dla semestru letniego 58. Dla kierunku *finanse i rachunkowość* wskazano przy tym w semestrze zimowym 5 przedmiotów, wszystkie z zakresu finansów i 7 dla semestru letniego. Dużo zajęć oferowanych jest w języku angielskim co właśnie na kierunku *finanse i rachunkowość* kształcącym absolwentów dla zglobalizowanego rynku pracy, ma bardzo istotne znaczenie. Na studiach pierwszego stopnia jest to 11 przedmiotów w semestrze zimowym i 5 w letnim, a na studiach drugiego stopnia 11 w semestrze zimowym i 8 w letnim. Ta oferta dydaktyczna określona przez Uczelnię uzupełniająca standardy kształcenia jest obszerna i obejmuje przede wszystkim przedmioty z ekonomii, ale także metod ilościowych. Odnosi się to zarówno do studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Jednak studenci w ramach planu studiów mają nieco mniej zajęć do wyboru. Na studiach pierwszego stopnia wybierają: wykłady ogólnouniwersyteckie (90 godzin), przedmiot wyboru kierunkowego (30 godzin), seminarium dyplomowe (60 godzin) oraz języki obce, co stanowi około 30 % puli godzin - a więc zgodnie z wymaganiami standardowymi - będących różnicą łącznej liczby godzin zajęć określonych w standardach (1800) i liczby godzin zajęć przeznaczonych na realizację treści podstawowych, kierunkowych oraz ujętych w pkt. V standardów (870). Na studiach drugiego stopnia prowadzonych w języku polskim studenci wybierają: wykład ogólnouniwersytecki (60 godz.), przedmiot wyboru kierunkowego (30 godzin) oraz seminarium magisterskie (90 godzin). W tym przypadku wyborem objęte jest około 32% puli godzin będących różnicą łącznej liczby godzin zajęć określonych w standardach (800) i liczby godzin zajęć przeznaczonych na realizację treści podstawowych, kierunkowych (240). Na specjalności prowadzonej w języku angielskim wybór dotyczy wyłącznie przedmiotów ogólnouniwersyteckich i seminarium dyplomowego. Uwzględniając fakt iż studenci studiów II stopnia mają możliwość wyboru specjalności prowadzonej w języku angielskim (Quantitative Finance) można uznać, iż oferta do wyboru przekracza wymagania standardowe. Natomiast trzeba zauważyć, iż studenci mają dość ograniczone możliwości dokonywania wyboru oferty kształcenia w zakresie przedmiotów związanych z zakresem kierunku *finanse i rachunkowość*, co nie sprzyja rozwijaniu ich zainteresowań kierunkowych.

Sekwencja przedmiotów ujętych w programie studiów, zarówno na studiach pierwszego, jaki i drugiego stopnia, jest właściwa. Zachowane jest odpowiednie następstwo czasowe przedmiotów oraz uwzględniane są powiązania zachodzące między nimi w cyklu kształcenia. Znajduje to w szczególności odzwierciedlenie w sylabusach przedmiotów.

Udział aktywnych form zajęć jest prawidłowy i tworzy właściwe warunki do nabycia deklarowanych umiejętności absolwenta kierunku. Na studiach pierwszego stopnia na wykłady przypada 49,3% wymiaru godzin, na ćwiczenia 42, 25%, na seminaria 2,82%, a na inne rodzaje zajęć 5,63%. Natomiast na studiach drugiego stopnia realizowanych w języku polskim proporcje te są nieco gorsze, gdyż na wykłady przypada 61,11%, a na ćwiczenia, laboratoria i seminaria odpowiednio 25%, 5,56% i 8,33%. Na specjalności Quantitative Finance preferowane są zajęcia seminaryjne. Na wykłady przewidziano 51,72% zajęć, na ćwiczenia 1,72%, na laboratoria 8,62%, a na seminaria i konwersatoria aż 37,93%.

1.4. Analiza osiągnięć studentów – cena systemu ECTS

Punkty ECTS ujęte są w planach studiów (brak jest ich w sylabusach przedmiotów). Przypisanie punktów do poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń i uwzględnia wskazane w sylabusach efekty kształcenia. Na studiach pierwszego stopnia w każdym semestrze plan studiów przewiduje uzyskanie 30 punktów co daje w ramach całych studiów

180 punktów ECTS. Podobne rozwiązanie stosowane jest na studiach drugiego stopnia prowadzonych w języku polskim – 30 punktów w każdym semestrze i łącznie 120 w trakcie całych studiów. Jedynie na specjalności European Finance and Banking na studiach drugiego stopnia liczba punktów jest większa i wynosi 128. Taki system ECTS jest zgodny ze standardami kształcenia oraz wymaganiami określonymi w rozporządzeniu dnia 3.10.2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

Na ocenianym kierunku studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do informacji związanych z tokiem studiów, a także materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym. Budowa strony internetowej Wydziału zapewnia studentom przejrzysty dostęp do informacji związanych z tokiem studiów, praktykami studenckimi, opłatami za studia i sprawami socjalnymi. Dodatkowo wydziałowy samorząd studentów i organizacje studenckie posiadają swoje witryny internetowe. Również na stronie internetowej znajdują się, na bieżąco aktualizowane, godziny konsultacji wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w danym roku akademickim.

W budynku na tablicach informacyjnych wywieszone są plany zajęć dla poszczególnych kierunków studiów z podziałem na prowadzone specjalności. Każdy student wizytowanego kierunku posiada również indywidualne konto w systemie USOS, przez które dokonuje zapisów na zajęcia dydaktyczne, wypełnia ankietę oceniającą warunki studiowania, oraz sprawdza otrzymane oceny. W systemie umieszczane są również sylabusy dotyczące poszczególnych zajęć. Dodatkowo, informacje znajdujące się zarówno na stronie internetowej jak i na tablicach ogłoszeń umieszczane są w dwóch językach: polskim i angielskim.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów

Stosowane na Wydziale Nauk Ekonomicznych zasady zaliczania przedmiotów oraz semestrów i lat studiów wynikają z Regulaminu studiów Uniwersytetu Warszawskiego. Wszystkie przedmioty kończą się oceną, która jest ustalana zgodnie z zasadami określonymi w sylabusie każdego przedmiotu. Na studiach pierwszego stopnia studenci zdają 21 egzaminów, a na studiach drugiego stopnia 9 egzaminów. O ile w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia można liczbę egzaminów przyjąć jako wystarczającą, to w odniesieniu do studiów drugiego stopnia jest ona dość mała. Zgodnie z Regulaminem studiów studentów obowiązują dwa terminy egzaminów z danego przedmiotu przypadające odpowiednio w sesji głównej i sesji poprawkowej. Student ma prawo wglądu do ocenianej pracy i do otrzymania uzasadnienia oceny. W ciągu 7 dni od ogłoszenia wyników zaliczenia bądź egzaminu student ma prawo wystąpić z wnioskiem do dziekana o komisyjne sprawdzenie wiedzy. Okresem zaliczeniowym jest semestr bądź rok akademicki. Student, który nie spełnił wszystkich wymagań przewidzianych planem studiów danego etapu może być warunkowo wpisany na kolejny etap. Uszczegółowienie zasad studiowania określonych w Regulaminie nastąpiło w Uchwale Rady Wydziału Zarządzania z dnia 16 czerwca 2010 r. Zasady te odpowiadają powszechnie stosowanym w krajowym szkolnictwie wyższym i stanowią prawidłową podstawę do weryfikacji osiągnięć studenta.

Metody i kryteria oceniania oraz sposoby zaliczania zajęć podane zostały w sylabusach przedmiotów. Najczęściej wskazywane są następujące metody i kryteria oceniania: kontrola obecności, aktywność na zajęciach, uczestnictwo w dyskusji, oceny ciągle, prezentacje tez i referatów, oceny z projektów, esejów, egzaminy pisemne w formie testów zamkniętych bądź wielokrotnego wyboru, zadań sprawdzających umiejętności. Z kolei

jako sposoby zaliczenia przedmiotu podawane są: punkty zgromadzone w trakcie całego semestru, kolokwia, zaliczenia na ocenę i egzaminy pisemne. Występujący w sylabusach poszczególnych przedmiotów stopień szczegółowości określeń w tym zakresie jest różny. W odniesieniu do niektórych podawane są przedziały punktów i odpowiadające im oceny, co tworzy przejrzysty sposób wystawiania ocen. Można stwierdzić, że dla przedmiotów, w których sylabusach bardziej szczegółowo opisano metody i sposoby zaliczania są one dostosowane do zakresu wiedzy i umiejętności przekazywanych i kształtowanych w ramach tych przedmiotów. Dla części przedmiotów ograniczono się jedynie do określenia metod, kryteriów i sposobu zaliczenia przedmiotu jako: zaliczenie bądź egzamin. Określenia te powinny być rozwinięte i porównywalne w zakresie szczegółowości dla wszystkich przedmiotów, co zapewniłoby ich standaryzację i przejrzystość.

W jednostce prowadzącej oceniany kierunek gromadzone są prace egzaminacyjne. Zespół Oceniający dokonał podczas wizytacji przeglądu prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych oraz etapowych. Przegląd prac z kilkunastu przedmiotów wskazuje, że stosowane są różne formy sprawdzania wiedzy: testy wyboru i uzupełnień, zadania rachunkowe, pytania opisowe, a ich zakres jest zgodny z sylabusami. Formy te są dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów. Na pracach umieszczane są punkty i oceny, natomiast na niektórych (np. Bankowość komercyjna) sprawdzianach opartych na odpowiedziach opisowych brak jest wskazania błędów w tekście uzasadniających wystawioną ocenę.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu

Skala odsiewu jest różnicowana w zależności od stopnia, formy i roku studiów. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia po pierwszym roku (rekrutacja wspólna na wszystkie kierunki studiów prowadzone przez jednostkę) odsiew wyniósł 4,5%, po drugim roku na kierunku *finanse i rachunkowość* 6%, po trzecim 14,5%. Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia w kolejnych latach skreślono odpowiednio: 14%, 36% i 25%. Natomiast na studiach drugiego stopnia odsiew wyniósł 44%. Władze Wydziału zwracają uwagę na trudność jaką jest dla studentów ocenianego kierunku pokonanie luki pomiędzy nauczaniem i wymaganiami w zakresie matematyki w szkołach średnich a wymaganiami z przedmiotów ilościowych stawianymi przez Wydział. W związku z tym podejmowane są różne działania mające podnieść wiedzę studentów z zakresu przedmiotów matematycznych, jak zwiększenie liczby godzin z tych przedmiotów, bieżące sprawdzanie wiedzy studentów, zajęcia uzupełniające.

2.3. Ocena zasad dyplomowania,

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych obowiązują zasady dyplomowania wprowadzone w 2000 r. i nieznacznie zmodyfikowane w odniesieniu do prac licencjackich w 2009 r.

Praca licencjacka jest określana jako forma pogłębionego referatu o objętości do 50 stron standardowego maszynopisu. Dopuszcza się opisowy charakter prac. Praca powinna mieć sformułowany cel, zawierać uzasadnienie wyboru źródeł oraz konstrukcji wywodu. W przypadku prac przygotowywanych w oparciu o literaturę przedmiotu wymaga się od autora samodzielności konstrukcji i sposobu interpretacji przedstawionego materiału. W pracach opartych o materiał pierwotny wymagane jest wykazanie się umiejętnością analizy wybranego przypadku w kategoriach wiedzy ekonomicznej uzyskanej na studiach oraz umiejętności zastosowania technik analitycznych.

Od autora pracy magisterskiej wymaga się samodzielnego rozwiązania problemu badawczego. Praca nie powinna przekraczać 80 stron. Wymagane jest sformułowanie celu, pytań badawczych, bądź też badawczych, dokonanie przeglądu literatury w danym zakresie,

zaprezentowanie metody badawczej i uzasadnienie doboru źródeł. Wymagane jest wykorzystanie nowej literatury przedmiotu, przeprowadzenie samodzielnej analizy w oparciu o zaawansowane techniki analityczne oraz interpretacji materiału empirycznego.

Przedstawione wymagania dotyczące prac dyplomowych na obydwu poziomach kształcenia są właściwe i pozwalają na egzekwowanie wiedzy i umiejętności nabywanych w trakcie studiów.

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych nie stosuje się procedury zatwierdzania tematów prac dyplomowych, pozostawiając decyzję w tym zakresie promotorom. W roku akademickim 2010/2011 oferta seminariów licencjackich obejmuje 57 pozycji, w tym 10 prowadzonych przez osoby ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora, a oferta seminariów magisterskich 47 pozycji, z tego 19 seminariów prowadzonych przez osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora. W przypadku pierwszej grupy seminariów 18 związanych było tematycznie z kierunkiem studiów *finanse i rachunkowość*, a w drugim 17. W 18 przypadkach proponowana była przy tym przez promotorów identyczna tematyka dla seminariów licencjackich i magisterskich. W pozostałych proponowano tematykę z zakresu ekonomii, zarządzania czy metod ilościowych. Do wszystkich seminariów przygotowane zostały sylabusy obejmujące opis zajęć z punktu widzenia zakresu tematycznego, stosowanych metod badawczych, typów powstających prac, przykładowych ich tematów z poprzednich lat, wymagań formalnych i merytorycznych stawianych seminarzystom, efektów prowadzonych zajęć, kryteriów oceny, zalecanej literatury. Tego typu oferta pozwala studentom na etapie dokonywania wyboru na dokładne poznanie tematyki seminarium oraz wymogów związanych z udziałem w nim.

Praca dyplomowa oceniana jest przez recenzenta powoływanego przez dziekana oraz przez promotora. Ocena pracy licencjackiej dokonywana jest z zastosowaniem formularza obejmującego ocenę merytoryczną i ocenę formalną. W ramach pierwszej stosowanych jest 7 kryteriów (cel pracy i jego znaczenie, metoda i jej dostosowanie do celu pracy, wykorzystanie wiedzy nabytej w trakcie studiów, dobór literatury i materiałów empirycznych, uzyskane wyniki i wkład własny w ich osiągnięcie), każde punktowane od 0 do 5. W ramach oceny formalnej też stosuje się 7 kryteriów (poprawność tytułów, konstrukcja pracy, poprawność wstępu i zakończenia, technika prezentacji cudzego dorobku, konstrukcja tabel i wykresów, poprawność językowa), lecz punktowanych od 0 do 3. W zależności od uzyskanej łącznej liczby punktów wystawiana jest ocena, przy czym określona jest minimalna wymagana liczba punktów w ramach każdej części oceny dla uzyskania oceny pozytywnej. Formularz oceny funkcjonuje w odniesieniu do prac magisterskich, przy czym w ramach oceny merytorycznej bierze się pod uwagę dodatkowo hipotezy badawcze, samodzielność naukową, uzasadnienie doboru materiału empirycznego. Ustalenie precyzyjnych kryteriów oceny prac dyplomowych i wprowadzenie punktacji dla każdego z nich oraz limitów determinujących ocenę należy ocenić bardzo pozytywnie z punktu widzenia mierzenia efektów procesu kształcenia.

Egzamin dyplomowy ma formę ustną i jest przeprowadzany przed komisją wyznaczaną przez dziekana i składającą się z przewodniczącego, promotora, recenzenta oraz specjalisty z zakresu dyplomowania. Na egzaminie zadawane są dwa pytania, z których jedno dotyczy pracy a drugie teorii ekonomii związanej tematycznie z pracą. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów jest średnia ocen ze studiów, ocena pracy dyplomowej oraz ocena z egzaminu dyplomowego. Na studiach pierwszego stopnia dla tych elementów składowych stosuje się wagi: 0,7, 0,2 i 0,1. Natomiast na studiach drugiego stopnia wagi: 0,5, 0,4 i 0,1. Student, który ukończył studia w terminie, uzyskał średnią ocen z przebiegu studiów wyższą niż 4,6 oraz oceny 5,0 z pracy i egzaminu dyplomowego może otrzymać dyplom z wyróżnieniem przyznawany przez Radę Wydziału. Na Wydziale organizowany jest też corocznie wewnętrzny konkurs na najlepsze prace magisterskie o nagrodę im. Semkowa, co z pewnością motywuje studentów do dążenia do wysokiej jakości tych prac.

Przegląd (podczas wizytacji) wylosowanych prac dyplomowych i magisterskich pozwala na następujące uwagi:

1. Tematyka prac dyplomowych jest w większości przypadków zgodna z kierunkiem studiów, ale jednak znacząca część prac nie była związana swoim zakresem z kierunkiem *finanse i rachunkowość* (na 67 prac licencjackich obronionych w 2010 r., 17 nie było związanych z ocenianym kierunkiem, na 79 prac magisterskich obronionych w roku 2010, 15 nie było związanych z ocenianym kierunkiem).
2. W pracach przestrzegany jest wymóg formułowania celu pracy, tez badawczych, określania wykorzystanych metod badawczych.
3. Recenzje mają rozwiniętą formę opartą na formularzu obejmującym wiele istotnych kryteriów oceny i przypisane im punkty. Część promotorów i recenzentów wypełnia je obszernie, część jednak robi to w sposób bardzo skrótowy.
4. Promotorzy i recenzenci nie we wszystkich przypadkach przywiązują odpowiednią wagę do przestrzegania zasad dotyczących strony formalnej pracy (sporządzanie odnośników, bibliografii, styl językowy).

Na tej podstawie można stwierdzić, że zasady dyplomowania w ocenianej jednostce uwzględniają wymagania merytoryczne i formalne mające wpływ na jakość prac dyplomowych (a więc na końcowy efekt kształcenia) oraz przebieg egzaminu dyplomowego ale wymagają większej uwagi w zapewnieniu zgodności zakresu tematycznego prac z kierunkiem studiów.

Załącznik Nr 3 - Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem

Efekty kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia zostały zdefiniowane właściwie z uwzględnieniem trzech elementów jak: wiedza, umiejętności oraz kompetencje. Program studiów i oferowane treści kształcenia, metody i formy zajęć na ogół pozwalają na realizację deklarowanych efektów kształcenia, przy czym występują drobne odstępstwa w programie studiów ograniczające możliwość nabycia wiedzy wymaganej w standardach kształcenia dla kierunku *finanse i rachunkowość*. Zawartość pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych weryfikuje zakres deklarowanej wiedzy i jest zgodna z sylabusami określonych przedmiotów. Biorąc pod uwagę udział zajęć o charakterze aktywnym, należy sądzić, iż pozwala on na nabycie deklarowanych w sylwetce absolwenta umiejętności. Brak jest jednak informacji, iż Wydział w pełni weryfikuje możliwość nabywania deklarowanych umiejętności. Należy żałować, iż nie opracowano macierzy kompetencji, która może być znaczącym elementem w ocenie efektów kształcenia. Przyjmując, iż prace dyplomowe stanowią jedną z istotnych składowych efektu końcowego kształcenia należy zauważyć, iż część prac dyplomowych w swoim zakresie tematycznym nie jest bezpośrednio związana z kierunkiem *finanse i rachunkowość*.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych

W raporcie samooceny jako stosowane metody dydaktyczne wskazano wykłady i ćwiczenia, które są formami (rodzajami) zajęć dydaktycznych. W sylabusach przedmiotów, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia w rubryce określonej zamiennie jako sposób realizacji przedmiotu bądź jako Metody dydaktyczne najczęściej pojawiają się sformułowania typu „w sali dydaktycznej”, „bezpośredni”. Znamienne jest przy tym, że chociaż na wypełnienie tej rubryki przewidzianych jest do 1000 znaków, to pojawia się najczęściej określenie miejsca prowadzenia zajęć, a nie ich sposobu ujęte jednym bądź

kilkoma słowami. Jedynie w niektórych sylabusach wskazano, że na zajęciach dyskutowane są problemy, rozwiązywane zadania, prowadzony jest wykład tradycyjny, wykład połączony z prezentacją multimedialną. Z tego wynika, że brak jest obecnie adekwatnego określenia metod dydaktycznych stosowanych na ocenianym kierunku studiów, co utrudnia ocenę, czy dopasowane są one do rodzaju prowadzonych zajęć i prowadzą do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Pozytywną stroną procesu kształcenia jest natomiast korzystanie na niektórych zajęciach z oprogramowania informatycznego. Ma to miejsce na Ekonometrii, Finansach, Rachunkowości finansowej, Metodach informatycznych w ekonomii. Innowacyjną formą dydaktyczną są też włączone do programu studiów drugiego stopnia na specjalności Quantitative Finance seminaria badawcze (Research Seminar), na których w ramach gościnnych wykładów prezentowane są badania autorskie z zastosowanymi w nich metodami analizy z dziedziny ekonomii i finansów. Również wizytacja zajęć wskazała, „iż stosowane są różnorodne metody zajęć jak na przykład: panel ekspercki”.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów

Sylabusy przedmiotów prowadzonych na kierunku *finanse i rachunkowość* opracowane są dla większości przedmiotów według jednolitego schematu i zawierają następujące informacje: nazwę przedmiotu, imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz osób prowadzących zajęcia, wymiar godzin, opis przedmiotu, wymagania wstępne i formalne, efekty uczenia się, metody i kryteria oceniania, rodzaj przedmiotu, sposób zaliczenia, sposób realizacji przedmiotu, literaturę, metody oceny pracy studenta. Brak jest w sylabusach liczby punktów ECTS, co stanowiłoby ważną informację dla studentów. Sylabusy są rozbudowane, w szczególności w odniesieniu do prezentacji treści programowych, efektów uczenia się, metod i kryteriów oceniania.

Część sylabusów na specjalnościach prowadzonych w języku angielskim jest niepełna. Na specjalności European Finance i Banking niektóre sylabusy zawierają jedynie: nazwę przedmiotu i nazwisko osoby prowadzącej, liczbę godzin, treści programowe, wykaz literatury i sposób zaliczenia. Zastrzeżenia budzi zakres literatury podawanej do niektórych przedmiotów – do nawet 24 pozycji książkowych. Z kolei dla specjalności Finanse ilościowe (Quantitative Finance) brakuje sylabusów dla 6 przedmiotów, które mają być realizowane w przyszłym roku akademickim.

Sylabusy są dostępne studentom na platformie internetowej Uczelni.

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk

Sposób realizacji praktyk na ocenianym kierunku studiów został uregulowany w zasadach odbywania praktyk na Wydziale Nauk Ekonomicznych przyjętych przez Radę Wydziału. Plan studiów przewiduje realizację praktyk w wymiarze 120 godzin oraz 3 punkty ECTS.

Jako cele praktyk zawodowych wskazano poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie szeregu umiejętności w środowisku zawodowym oraz zapoznanie studentów z organizacją i funkcjonowaniem środowiska zawodowego. Praktyki organizowane są w kilku formach: praktyki zorganizowane w oparciu o długoterminowe umowy zawarte przez uczelnię, praktyki indywidualne inspirowane przez studenta, zatrudnienia na umowę na stanowisku zgodnym z profilem studiów, prowadzenie własnej działalności gospodarczej, udział w działalności na rzecz Uczelni w zakresie zgodnym z profilem studiów.

System kontroli praktyk obejmuje nadzór ze strony pełnomocników Dziekana Wydziału na etapie uzgadniania programu praktyki i warunków jej odbywania oraz na etapie zaliczania praktyki. Zaliczenie dokonywane jest w oparciu o dokumenty dostosowane do formy praktyki: zaświadczenia wydawane przez podmiot przyjmujący na praktykę, sprawozdanie z jej przebiegu, potwierdzenia z miejsca pracy, wnioski o zaliczenie na podstawie własnej działalności gospodarczej. W praktyce większość praktyk odbywa się jako praktyki

indywidualne bądź praktyki oparte na zatrudnieniu studenta w przedsiębiorstwie/instytucji. Duża część praktyk odbywa się w instytucjach finansowych i pionach księgowo-finansowych przedsiębiorstw.

Na tej podstawie można stwierdzić, że realizacja praktyk zawodowych na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Wymiar praktyk jest właściwy. Uczelnia wspomaga studentów w znajdowaniu miejsca praktyki. Cele, program i terminy realizacji praktyk zostały właściwie zharmonizowane z procesem kształcenia, opracowano system kontroli praktyk i ich zaliczania.

3.4. Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy i obsada zajęć, sesje egzaminacyjne)

Szczegółowe zasady studiowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW zostały określone w Uchwale Rady Wydziału z dnia 16 czerwca 2010 r. Stanowią one uszczegółowienie regulacji zawartych w Regulaminie studiów oraz wprowadzają dodatkowe zasady porządkujące organizację i przebieg studiów. Dokument ten reguluje następujące kwestie: podejmowanie studiów, prawa i obowiązki studenta, opłaty za zajęcia, organizację studiów, zaliczanie zajęć, zaliczanie etapu studiów, ukończenie studiów, zapewnienia jakości studiów. Zawarte w nim rozstrzygnięcia stanowią swoistą kodyfikację szeregu kwestii związanych ze studiami i w sposób właściwy porządkują organizację i przebieg studiów.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku z różnym rozkładem w trakcie dnia pomiędzy godzinami 8.00, a 20.05. Zajęcia na studiach niestacjonarnych (tzw. wieczorowych) realizowane są w dniach powszednich.

Liczba studentów na poszczególnych latach na ocenianym kierunku jest stosunkowo niewielka i zawiera się na studiach pierwszego stopnia w zależności od roku w granicach od 5 do 100, natomiast na studiach drugiego stopnia w granicach od 10 do 80. W tych warunkach tworzonych jest od 1 do 4 grup ćwiczeniowych, co powoduje, że przeciętna liczba studentów w grupie wynosi od 10 do 27 i jest właściwa dla osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia.

3.1 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zespół Oceniający przeprowadził wizytację sześciu zajęć. Wszystkie odbywały się zgodnie z planem. Zajęcia prowadzone były na właściwym poziomie, wspierane przygotowanymi slajdami, materiałami do dyskusji.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski

1. Jednostka prowadząca oceniany kierunek wskazała, w ramach których przedmiotów ujętych w planie studiów kształtowane są wymienione w opisie struktury kwalifikacji absolwenta elementy wiedzy i umiejętności. Analiza porównawcza deklarowanych przez Wydział kwalifikacji absolwenta z wymaganiami dotyczącymi treści kształcenia sformułowanymi w standardach pozwala stwierdzić, że o ile program nauczania pozwala na ukształtowanie wysokich kompetencji zawodowych absolwentów w zakresie ekonomii i zastosowania w ekonomii jak i w finansach metod ilościowych, to zakres realizowanych treści programowych z niektórych obszarów finansów (np. finanse publiczne) i rachunkowości jest skromny
2. Warunki i tryb rekrutacji kandydatów na studia na ocenianym kierunku studiów są zgodne z art. 169 ustawy. Kryteria rekrutacji pozwalają na selekcję kandydatów w oparciu o wyniki osiągane przez nich na poprzednich etapach kształcenia i tym samym tworzą podstawy do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym

kierunku. Uchwały rekrutacyjne podejmowane są w terminach zgodnych z powołanym przepisem ustawy.

3. Koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* akcentuje treści związane z teorią ekonomii oraz metodami matematyczno-ekonometrycznymi co tworzy bardzo dobre podstawy do kształcenia w zakresie finansów i jest zgodne z ideą kształcenia uniwersyteckiego. Program studiów wykazuje drobne odstępstwa od standardów kształcenia i powinien zostać wzbogacony o zakres treści kierunkowych, w tym związanych z rachunkowością, rachunkiem kosztów, zarządzania instytucjami kredytowymi, finansami publicznymi. Specjalność Quantitative Finance prowadzona w języku angielskim jest interesującą propozycją programową wpisującą się w ideę KRAK i może być rozwijana z zachowaniem zasad efektów kształcenia.
4. Studenci ocenianego kierunku mają ograniczone możliwości dokonywania wyboru oferty kształcenia w zakresie przedmiotów związanych z kierunkiem studiów.
5. System ECTS jest zgodny ze standardami kształcenia oraz wymaganiami określonym i w rozporządzeniu z dnia 3.10.2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.
6. Na studiach pierwszego stopnia można liczbę egzaminów przyjąć jako wystarczającą, natomiast na studiach drugiego stopnia jest ona dość mała.
7. Dla części przedmiotów ograniczono się jedynie do określenia metod, kryteriów i sposobu zaliczenia przedmiotu jako: zaliczenie bądź egzamin. Określenia te powinny być rozwinięte i porównywalne w zakresie szczegółowości dla wszystkich przedmiotów, co zapewniłoby ich standaryzację i przejrzystość.
8. Brak jest obecnie adekwatnego określenia metod dydaktycznych stosowanych na ocenianym kierunku studiów co ogranicza ocenę, czy dopasowane są do rodzaju prowadzonych zajęć i prowadzą do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
9. Sylabusy są rozbudowane, w szczególności w odniesieniu do prezentacji treści programowych, efektów uczenia się, metod i kryteriów oceniania. Brak jest w sylabusach liczby punktów ECTS, co stanowiłoby ważną informację dla studentów.
10. Realizacja praktyk zawodowych na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Wymiar praktyk jest właściwy. Uczelnia wspomaga studentów w znajdowaniu miejsca praktyki. Cele, program i terminy realizacji praktyk zostały właściwie zharmonizowane z procesem kształcenia, opracowano system kontroli praktyk i ich zaliczania.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Podstawy systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały stworzone przez uchwałę Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych z dnia 13 lutego 2002 r. powołującego Komisję Dydaktyczną. W skład Komisji wchodzi prodziekan ds. studiów, kierownicy programów studiów oraz przedstawiciele studentów i doktorantów. System został rozwinięty uchwałą Rady Wydziału z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego.

Do kompetencji Komisji Dydaktycznej należy w szczególności formułowanie koncepcji celów nauczania dla każdego kierunku studiów, kontrolowanie realizacji planu i programu studiów, wnioskowanie do Rady Wydziału o ich modyfikacje, sprawowanie kontroli nad jakością procesu dydaktycznego. Do podstawowych działań podejmowanych przez Komisję Dydaktyczną należą: ocena planu studiów i jego zgodności z sylwetką absolwenta, analiza sylabusów przedmiotów pod względem zgodności z planem studiów,

analiza ankiet studenckich oraz formułowanie wynikającej z niej wniosków, analiza jakości prac dyplomowych, ocena zasobów biblioteki i wyposażenia sal z punktu widzenia potrzeb dydaktycznych.

Kierownicy programów mają natomiast realizować następujące przedsięwzięcia służące podnoszeniu jakości kształcenia: analizować zasady i przebieg rekrutacji, efekty kształcenia i wyniki studiów, w tym przebieg procesu dyplomowania, utrzymywać kontakty ze studentami poszczególnych kierunków i specjalności w celu zbierania bieżących opinii o przebiegu zajęć, inicjować spotkania nauczycieli akademickich poświęcone problematyce jakości kształcenia, dokonywać oceny propozycji zmian w programie studiów.

Istotnym elementem zapewnienia jakości kształcenia jest przeprowadzanie ankiet wśród studentów, analiza ich wyników i wdrażanie wynikających z niej przedsięwzięć. Przeprowadzane są trzy rodzaje badań ankietowych: oceny wszystkich zajęć na koniec każdego semestru w oparciu o ankietę w formie papierowej, ankiety internetowe przeprowadzane przez Uczelnię w odniesieniu do wybranych aspektów funkcjonowania procesu kształcenia, doraźne ankiety związane z całościową oceną kierunku studiów w związku z planowanymi zmianami programowymi itp. Wyniki ankiet są udostępniane nauczycielom, których dotyczą, kierownikom jednostek organizacyjnych, Komisji Dydaktycznej oraz dziekanom. Nauczyciele otrzymujący najlepsze oceny są nagradzani, natomiast nauczyciele otrzymujący najgorsze oceny muszą składać wyjaśnienia w formie pisemnej.

Przeprowadzona wizytacja pozwala zauważyć, iż wewnętrzny system zapewnienia jakości wymaga wzmocnienia w zakresie monitorowania minimum kadrowego prowadzonych kierunków studiów.

Ważnym elementem systemu zapewnienia jakości są rozwiązania w zakresie weryfikacji i oceny rezultatów pracy studentów. Regulują one zasady zaliczania przedmiotów i powtarzania niezaliczonych, przestrzegania praw autorskich w ramach prac pisemnych przygotowywanych przez studentów, przestrzegania zasad uczciwości w trakcie zaliczeń i egzaminów.

Informacje dotyczące procesu kształcenia są gromadzone i udostępniane w oparciu o Uniwersytecki System Obsługi Studentów. Za jego pośrednictwem studenci mają w szczególności zapewniony dostęp do planów kształcenia, sylabusów przedmiotów oraz regulacjach obowiązujących w ramach toku studiów.

1. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci oceniając wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia skupili swoją uwagę na procesie ankietyzacji. Według opinii studentów wypełniane przez nich ankiety oceniające nauczycieli akademickich mają znaczący wpływ na podnoszenie jakości kształcenia. Studenci mają świadomość, iż cyklicznie wypełniane przez nich ankiety oddziałują na poprawę jakości prowadzonych zajęć oraz wpływają na zmiany w programach nauczania i planach studiów. Studenci zgodnie stwierdzili, iż widzą zachodzące zmiany w formie i sposobie prowadzonych zajęć przez dydaktyków, którzy nie byli najlepiej oceniani przez studentów. Dzięki zamieszczaniu na stronie internetowej Wydziału nazwisk najlepiej ocenionych przez studentów dydaktyków, studenci mają możliwość otrzymywania informacji zwrotnej, co motywuje studentów do rzetelnego wypełniania ankiet. Część dydaktyków samodzielnie opracowuje dodatkowe ankiety oceny jakości i formy prowadzonych przez nich zajęć. Wyniki takich ankiet dostarczają dydaktykom informacji o poziomie zadowolenia studentów z formy prowadzenia

zajęć i poziomie zdobytych umiejętności. Studenci twierdzili, iż mniejszym zainteresowaniem cieszą się ankiety ogólnouniwersyteckie dotyczące ogólnych warunków studiowania na Uczelni. Studenci uważają, że pytania są zbyt szczegółowe i jest ich za dużo. Uważają, że lepszym rozwiązaniem jest wprowadzenie papierowych ankiet dotyczących oceny warunków studiowania na ich Wydziale.

2.2.Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości

Na spotkanie Zespołu Oceniającego z kadrami akademicką przyszło około 20 osób w tym doktoranci. Przewodnicząca Zespołu poprosiła o opinie dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Podkreślano niski stopień efektywności ankiet ogólnych, a raczej znaczący efekt ankiet przeprowadzanych przez poszczególnych wykładowców. Zwracano uwagę na istotną działalność Komisji Dydaktycznej sprawującej opiekę nad wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia oraz dyskusje na Radach Wydziału dotyczące jakości kształcenia w tym w szczególności tworzenia oferty programowej. Ponadto Zespół Oceniający przeprowadził rozmowę z Prodziekanem Wydziału. Pani Dziekan podkreśliła pełną samodzielność Wydziału w działaniach na rzecz jakości kształcenia. Zespół pytał o możliwość zlecenia Pracowni ds. Jakości konkretnych analiz i badań. Pani dziekan wyjaśniła, że takich możliwości nie ma, ale ankiety wypełniane przez poszczególne Wydziały dają podstawę do wyboru określonych obszarów dla pogłębienia badań i oczekiwanych zmian w tym zakresie.

3.Informacja na temat działalności Biura Karier

Uniwersytet Warszawski prowadzi Biuro Zawodowej Promocji Absolwentów, które zawiera umowy o praktyki zawodowe studentów, staże pracy, organizuje warsztaty i seminaria ułatwiające studentom kontakty z rynkiem pracy. Corocznie Uczelnia organizuje Spotkania z Rynkiem Pracy (targi pracy). Od listopada 2002 działa Klub Absolwenta, którego celem jest integracja środowiska i utrzymywanie kontaktów z absolwentami Uniwersytetu. Wydział Nauk Ekonomicznych współpracuje z Biurem Promocji. Należy oczekiwać, iż działania te w przyszłości przyniosą efekty dotyczące zasad budowania oferty programowej oraz weryfikacji efektów kształcenia.

Można stwierdzić, że na Wydziale funkcjonuje od dłuższego czasu i jest systematycznie rozwijany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Jego elementy obejmują wszystkie najważniejsze obszary procesu kształcenia. W sposób właściwy zostały sformułowane cele systemu i stworzona struktura podmiotowa i funkcjonalna zapewniająca jego realizację. System wymaga wzmocnienia w obszarze monitorowania minimum kadrowego prowadzonych kierunków studiów.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym	W niepełnym

zawodowy				wymiarze czasu pracy	wymiarze czasu pracy
Profesor	18	8 (1)	2		8
Doktor habilitowany	14	14 (5)			
Doktor	74	48 (7)	24		2
Pozostali	2	1	1		
Razem	108	71(13)	27		10

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego.

Nauczyciele akademicki zatrudnieni na Wydziale Nauk Ekonomicznych zatrudnieni są na podstawie mianowania (65,7%) i umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (25%) w UW jako podstawowym miejscu pracy. Udział nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora i stopniem naukowym doktora habilitowanego do ogólnej liczby nauczycieli zatrudnionych na Wydziale wynosi 29,6%.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	10 (1)	3 (1)	
2007	8 (1)		1
2008	12		1
2009	7		1
2010	5	1 (1)	
Razem	42 (2)	4 (2)	3

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość* obserwuje się słaby rozwój kadry naukowej, bowiem tylko 2 osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku uzyskały w okresie ostatnich 5-ciu latach stopień naukowy doktora i tylko 2 osoby uzyskały stopień naukowy doktora habilitowanego.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W Dziale Spraw Pracowniczych znajdują się aktualne oświadczenia wszystkich nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „*finanse i rachunkowość*” w Uniwersytecie Warszawskim (Wydział Nauk Ekonomicznych), które zostały podpisane na początku roku akademickiego 2010/2011.

Zgodnie z informacjami zawartymi w oświadczeniach nauczycieli akademickich, wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby spełniają warunek określony w art. 9 pkt.

4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tzn. stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

Warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.), spełniają wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego, tj. są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania, nie krócej niż od początku roku akademickiego.

Wszystkie proponowane do minimum kadrowego osoby spełniają również warunek określony w § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. prowadzą osobiście na kierunku *finanse i rachunkowość*, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy), przy czym jedna osoba przebywa na urlopie bezpłatnym ale prowadzi seminarium magisterskie.

- merytorycznych

Wydział Nauk Ekonomicznych przedstawił do minimum kadrowego studiów I i II stopnia 9 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 7 posiadających stopień naukowy doktora. Analiza dorobku naukowego, obciążeń dydaktycznych oraz złożonych oświadczeń pozwala stwierdzić, iż do minimum kadrowego w grupie osób posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość* można zaliczyć: 3 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. Ponadto do minimum kadrowego można zaliczyć 3 osoby z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 1 doktora posiadających dorobek w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem *finanse i rachunkowość*. Jeden z nauczycieli akademickich tej grupy posiada wprawdzie kilka publikacji mieszczących się w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość*, ale całokształt dorobku naukowego zorientowany jest na kierunek *ekonomia*. Do minimum kadrowego nie zaliczono dwóch nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego ze względu na brak udokumentowanego aktualnego dorobku naukowego. Ponadto jeden z nauczycieli akademickich podjął pracę w sektorze bankowym i przebywa na urlopie bezpłatnym, ale prowadzi seminarium magisterskie w obowiązującym dla minimum kadrowego wymiarze godzin. Podczas wizytacji Dziekan Wydziału złożył dodatkowe informacje w zakresie minimum kadrowego wskazując na dorobek naukowy kadry i podkreślając, iż czterech nauczycieli z tej grupy pracuje w Narodowym Banku Polskim, co wzmacnia ich rolę w procesie dydaktycznym. W świetle poczynionych ustaleń, można stwierdzić, iż Wydział Nauk Ekonomicznych spełnia wymagania minimum kadrowego dla studiów I stopnia, zaś nie spełnia wymagań kadrowych dla studiów II stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Minimum kadrowe wymaga wzmocnienia w grupie osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość*.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość*, do liczby studentów na tym kierunku **jest spełniony** (relacja limitowana wynosi 1:180 - § 11 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym

kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.) i wynosi 1: 67. Relacja ta jest korzystna dla procesu dydaktycznego

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć dydaktycznych jest na ogół zgodna z profilem naukowym osób prowadzących zajęcia. W opinii studentów, wszyscy nauczyciele akademicy są dostępni w godzinach do tego przewidzianych. W ostatnich trzech latach w procesie dydaktycznym brali udział wykładowcy uczelni europejskich oraz indyjskich. Ogółem dla studentów kierunku *finanse i rachunkowość* wykłady przeprowadziło 9 wykładowców zagranicznych, w tym z Wielkiej Brytanii, Francji Irlandii, Hiszpanii, Włoch, Indii. Były to na ogół wykłady prowadzone w cyklu 4 tygodniowego pobytu.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkanie z Zespołem Oceniającym przyszło około 20 osób, w tym doktoranci. Przewodnicząca Zespołu przedstawiła cele wizytacji i poprosiła o dyskusję na cztery podstawowe problemy nie ograniczając przy tym dyskusji na dowolne, ważne z punktu widzenia jakości kształcenia, tematy:

1. jak kadra akademicka ocenia wydziałowy i uczelniany wewnętrzny system jakości kształcenia
2. jaki jest poziom satysfakcji pracy ze studentami
3. jak kadra postrzega szanse Wydziału w świetle Krajowych Ram Kwalifikacji na tworzenie własnych koncepcji kształcenia
4. jakie są warunki dla rozwoju naukowego kadry

W dyskusji podkreślano bardzo silnie zróżnicowany poziom kandydatów przyjmowanych zarówno na studia I jak i II stopnia. Nawet wśród kandydatów z najwyższą punktacją występuje zdaniem kadry istotne zróżnicowanie stopnia przygotowania do studiów. Zauważa się też różnorodny stosunek do studiów. Są studenci silnie zmotywowani, bardzo zainteresowani zdobywaniem wiedzy, co mobilizuje kadrę do aktywizacji prowadzonych zajęć. Podkreślano możliwość wyjazdów w ramach programu Erasmus, które owocują dalszymi bardzo potrzebnymi w pracy naukowej kontaktami. Kadra upatruje dużych możliwości w oferowaniu własnych ścieżek programowych podając przykłady braku zgody na unikatowy kierunek *finanse i bankowość*. Podkreślano, iż brak poprawy w finansowaniu szkolnictwa wyższego nie sprzyja jakości kształcenia.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Wszystkie teczki osobowe pracowników są podzielone na części A, B i C. Sprawdzone teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy oraz przebiegu zatrudnienia – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286, z późn. zm.). Dokumenty te są ponumerowane. W teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie, zaś wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicy odbyli szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W teczkach osób stanowiących minimum kadrowe zatrudnionych w Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Nauk Ekonomicznych przed wejściem w życie ustawy Prawo o

szkolnictwie wyższym brak jest aneksów do aktów mianowania lub umów o pracę, na mocy których dostosowano dokumenty dotyczące nawiązania stosunków pracy do brzmienia tej ustawy, zgodnie z art. 264 ust. 8. Brak w nich bowiem informacji o Uczelni – Uniwersytecie Warszawskim stanowiącym dla nich podstawowe lub dodatkowe miejsce pracy. W aktualnie zawieranych umowach o pracę oraz aktach mianowania taka informacja już się znajduje.

Wydział Nauk Ekonomicznych UW spełnia wymagania minimum kadrowego dla studiów I stopnia. Wydział nie spełnia minimum kadrowego dla studiów II stopnia. Ponadto w grupie pracowników ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora nie ma specjalistów w zakresie rachunkowości. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa

1. Ocena działalności naukowej,

Wydział Nauk Ekonomicznych UW posiada I kategorię, przyznaną przez Radę Nauki. Zauważalna jest duża liczba opracowanych przez pracowników Wydziału monografii, rozdziałów w monografiach a także publikacji zamieszczanych w czasopismach z tzw. „listy filadelfijskiej”. W latach 2007-2009 pracownicy Wydziału opublikowali ogółem 390 monografii lub rozdziałów w monografiach oraz 37 artykułów w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej. Z drugiej strony, zauważalna jest asymetria pomiędzy liczbą publikacji przygotowanych przez pracowników reprezentujących oceniany kierunek studiów, a całością Wydziału, na niekorzyść kierunku. O ile na Wydziale opublikowano w ostatnich trzech latach 169 artykułów w recenzowanych czasopismach o zasięgu krajowym to w ramach ocenianego kierunku opublikowano ich tylko 15. Liczba opublikowanych monografii lub rozdziałów w monografiach związanych z tematyką kierunku *finanse i rachunkowość* wynosi 47 (około 12% ogólnego dorobku w grupie monografii Wydziału). W roku 2008 WNE zainicjował publikacje na wydziałowej stronie internetowej serii „Working Papers”. W latach 2008-2009 opublikowano w ten sposób 23 prace, liczba ta za rok 2010 wynosi 14. Z akredytowanym kierunkiem związanych jest w tej serii 10 opracowań.

Wydział realizuje w ramach badań własnych i statutowych projekty naukowe tematycznie związane z dyscypliną finanse przeznaczając na nie w ostatnich trzech latach ogółem około 198 tysięcy. W latach 2007-2009 zrealizowano 16 tematów badawczych dotyczących: integracji walutowej, ryzyka finansowego, sektora bankowego, rachunku kosztów, finansów publicznych i finansów przedsiębiorstw. Wydział na finansowanie swoich badań z zakresu finansów pozyskał również dwa granty na ogólną skromną kwotę 39 tys. zł. Wydział Nauk Ekonomicznych jest organizatorem konferencji naukowych związanych z tematyką finansów.

Wagę i zasięg tych wydarzeń ilustrują poniższe przykłady:

- a. WNE UW organizuje od 2006 roku na przełomie czerwca i lipca coroczne konferencje „Warsaw International Economic Meetings” (WIEM). Biorąc pod uwagę ostatni rok, w programie konferencji znalazły się 4 sesje „Money & Fluctuations”, oraz jedna sesja „Financial Frictions”, zawierających referaty z dziedziny finansów.
- b. WNE UW gościł w czerwcu 2009 roku międzynarodową konferencję naukową European Economics and Finance Society, pod tytułem: "Current Challenges in the Global Economy: Prospects and Policy Reforms" organizowaną przez EEFS co roku w różnych ośrodkach w świecie. Tematyce finansów poświęcone były 2 sesje grupy Financial Economics, 2 sesje grupy Banking and Finance, oraz po jednej sesji w grupach Exchange Rate Economics oraz Financial Crises.
- c. W czerwcu 2008 r. w UW zorganizowana została konferencja „Zagadnienia aktuariale – teoria i praktyka”. Była ona czwartą z cyklu corocznych konferencji aktuarialnych,

organizowanych w różnych ośrodkach krajowych (Wrocław w 2005, 2007 i 2010, Łódź w 2006, Warszawa - WNE UW w 2008, oraz Warszawa - SGH w 2009).

Pracownicy naukowcy WNE pełnią ważne funkcje publiczne, w tym w sektorze finansowym jak np.: prezesa GUS, wiceprezesa NBP, członka zarządu NBP, czy szefa doradców Prezesa NBP.

W podsumowaniu działalności naukowej tematycznie związanej z ocenianym kierunkiem studiów warto zaznaczyć, iż zarówno w projektach badawczych jak i wystąpieniach konferencyjnych i publikacjach dominuje tematyka związana z zakresem finansów, a znacznie skromniej reprezentowana jest tematyka mieszcząca się w obszarze rachunkowości, będąca składową kierunkową.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych

Jak wynika z analizy dokumentacji, a także rozmów przeprowadzonych podczas wizytacji, studenci WNE uczestniczą w pracach naukowych Wydziału. Część z nich owocuje publikacjami w czasopiśmie i książkach naukowych. W niektórych przypadkach poprzez seminaria magisterskie są włączani do prac w grantach badawczych, choć nie stwierdzono tego w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów.

W uznanym (6 punktów w wykazie polskich czasopism naukowych prowadzonym przez MINiSW) kwartalniku „Ekonomia – rynek – gospodarka – społeczeństwo” publikowane są także prace studentów powstałe w ramach działalności kół naukowych lub przy okazji pisania prac magisterskich. W numerze 22 (2009 r.) znajduje się między innymi artykuł studentki Justyny Nowakowskiej z zakresu finansów, pod tytułem „Preferencyjna polityka podatkowa w specjalnych strefach ekonomicznych a budżet lokalny”. Doktoranci i studenci Wydziału biorą regularnie od 2007 roku udział w prestiżowym konkursie „Econometric Games” zajmując znaczące miejsca. W ostatnim konkursie w składzie zespołu brał udział student kierunku *finanse i rachunkowość* – Piotr Marcinkowski.

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* biorą udział w Konkursach na prace magisterskie. Należy tu wymienić: II nagrodę w ostatniej edycji Konkursu o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych dla absolwenta (aktualnie doktoranta) WNE UW Juliusza Jabłeckiego za pracę „Endogeneity of money: elements of theory, institutional setup and empirical evidence”, oraz I nagrodę za najlepszą pracę doktorską w tym samym konkursie dla adiunkta WNE UW dr Stanisława Cichockiego, za pracę „Rozmiary szarej strefy w Polsce oraz ich zależność od polityki podatkowej i sytuacji budżetu państwa w latach 1995-2006”. Dwie nagrody (na trzy przyznane) w konkursie o nagrodę Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego otrzymali absolwenci WNE UW: Karol Strzebiński za pracę pt. „Operational risk in Finance and Banking in Context of Basel II Agreement”, oraz Marcin Nowak za pracę „Stosowanie dobrych praktyk giełdowych - kontekst instytucjonalny”

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają do wyboru pięć kół naukowych działających przy Wydziale Nauk Ekonomicznych, w ramach których, mogą rozwijać swoje zainteresowania. W ramach przeprowadzonej wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami Koła Naukowego Strategii Gospodarczej oraz Koła Naukowego Inwestycji i Finansów. Koła naukowe pozyskują środki finansowe, zarówno pochodzące ze źródeł ogólnouczelnianych – (przyznaje je Rada Konsultacyjna ds. Kół Naukowych oraz Zarząd Samorządu Studentów UW), jak i wydziałowych – (budżet dla kół ustalany jest na rok kalendarzowy). Ponadto warto zauważyć, że Koło Naukowe Strategii Gospodarczej wydaje magazyn studencki „eNeMes” finansowany ze środków zewnętrznych.

Do głównych przedsięwzięć Koła Naukowego Strategii Gospodarczej należy współorganizowanie Międzyuczelnianego Forum Dealerów Bankowych polegającego na przeprowadzaniu szkoleń dla studentów, składających się z cyklu wykładów i warsztatów dotyczących funkcjonowania rynków finansowych oraz pracy dealera bankowego. Koło organizuje również spotkania ze znaczącymi postaciami polskiego managementu i z grona przedsiębiorców, a także warsztaty kształcące różne umiejętności praktyczne, przydatne w biznesie, tzw. „Obiady Czwartkowe”. Studenci organizują również konferencje, szkolenia z zakresu umiejętności miękkich oraz konkursy naukowe, dzięki którym mają szansę na wygranie płatnych praktyk w bankach i instytucjach finansowych. Poszczególni studenci zapraszani są również do projektów badawczych prowadzonych przez nauczycieli akademickich, przez co nabywają dodatkowe umiejętności działania projektowego.

Powołane do życia w 2003 roku koło naukowe związane swoim profilem z kierunkiem *finanse i rachunkowość*, mianowicie: Market Wizards – Koło Naukowe Inwestycji i Finansów, w swoim dorobku posiada ponad 100 prezentacji tematycznych i regularnych analiz rynkowych. Wyrazem skuteczności Koła jest fakt, że znajduje się rokrocznie w czołówce najaktywniejszych kół naukowych na Uniwersytecie Warszawskim. Działalność Koła Naukowego Inwestycji i Finansów obejmuje między innymi organizowanie cyklicznych spotkań naukowych, mających na celu pogłębianie wiedzy z zakresu nauk ekonomicznych. Na panelach dyskusyjnych członkowie koła przedstawiają różne sposoby wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce. O wysokim poziomie merytorycznym prowadzonych warsztatów naukowych świadczy fakt, iż członkowie koła biorą udział w przeprowadzaniu analiz różnych instrumentów finansowych na zlecenie gazet i portali ekonomicznych. Studenci zrzeszeni w kole naukowym, dzięki współpracy z firmami finansowymi, mają możliwość aplikowania na płatne praktyki.

W związku z problemami lokalowymi, Władze Dziekańskie przy konstruowaniu semestralnych planów zajęć, rezerwują dla organizacji studenckich aule wykładowe, co ułatwia studentom realizację określonych projektów.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Wydział Nauk Ekonomicznych w ramach programu LLP Erasmus współpracuje z wieloma znaczącymi uniwersytetami 12 krajów europejskich. W latach 2007-2010 na studia częściowe i praktyki w ramach programu oraz umów bilateralnych wyjechało około 160 studentów, w tym 48 kierunku *finanse i rachunkowość*. Wydział zaś przyjął na studia 212 studentów zagranicznych. Poza programem Erasmus dwóch studentów kierunku *finanse i rachunkowość* wyjechało na 1 rok na studia do USA. W wymianie międzynarodowej bierze też udział kadra akademicka. W ramach programu Erasmus wyjechało 13 pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału, a jednocześnie wzięło udział w procesie dydaktycznym 34 wykładowców zagranicznych, w tym 9 prowadziło zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Pracownicy Wydziału zaangażowani są w badania związane z finansami na arenie międzynarodowej, kierując m.in. zespołem eksperckim realizującym unijny projekt modernizacji sektora ubezpieczeń w Federacji Rosyjskiej w ramach Programu TACIS.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wydział Nauk Ekonomicznych prowadzi badania naukowe z zakresu kierunku *finanse i rachunkowość* oraz publikuje ich efekty. Jako skromną należy uznać aktywność pracowników reprezentujących oceniany kierunek w pozyskiwaniu grantów badawczych. Natomiast na uwagę zasługuje aktywność ruchu naukowego studentów kierunku, w tym działalność kół naukowych. Zarówno studenci jak i pracownicy Wydziału biorą udział w wymianie międzynarodowej, a w szczególności w programie Erasmus co sprzyja internacjonalizacji procesu dydaktycznego.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena bazy dydaktycznej

Wydział Nauk Ekonomicznych mieści się w dwóch budynkach: w starym o powierzchni 2647,9 m kwadratowych i nowym o powierzchni 1522,7 metrów kwadratowych. W budynkach tych jest około 32 sal dydaktycznych na ogólną liczbę 1453 miejsc. Wizytacja pozwala stwierdzić, iż sale te są dobrze wyposażone w nowoczesne środki audiowizualne. Sale są jasne, przestronne choć na parterze dochodzi męczący hałas z ulicy. Trzy sale komputerowe mogą pomieścić 70 studentów. Na komputerach zainstalowane jest właściwe oprogramowanie w tym przystosowane do zajęć na kierunku *finanse i rachunkowość* (np. program Symfonia). Dla sprawnego korzystania ze stanowisk komputerowych studenci otrzymują Karty użytkownika zapewniające dostęp do kont indywidualnych. Wydział ma natomiast skromne warunki lokalowe dla działalności katedr co nie sprzyja kontaktom ze studentami oraz spokojnej pracy naukowej.

Biblioteka Wydziału jest bardzo dobrze wyposażona zarówno w podręczniki, monografie jak i liczne tytuły czasopism krajowych i zagranicznych. Zapewniony jest dostęp do znakomitej palety światowych baz elektronicznych. Biblioteka posiada około 60 tysięcy woluminów oraz 120 tytułów czasopism w tym 46 zagranicznych. Zbiory w pełni zabezpieczają potrzeby dydaktyczne oraz prowadzenia badań naukowych na kierunku *finanse i rachunkowość*.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia

Zajęcia na wizytowanym kierunku odbywają się w budynku dydaktycznym dostosowanym pod kątem architektonicznym do potrzeb studentów niepełnosprawnych (specjalistyczna winda, podjazdy, platformy schodowe, sale wykładowe z miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo, brak natomiast właściwego oznaczenia sal, dziekanatów). Studenci uważają, że atutem Wydziału jest jego położenie, co zapewnia dobrą komunikację z resztą miasta. Studenci często korzystają z działającej w budynku bezprzewodowej sieci dostępu do Internetu. Dodatkowo, studenci mogą korzystać z czytelni komputerowej. Aule wykładowe wyposażone są w komputery stacjonarne oraz rzutniki multimedialne. W budynku brakuje natomiast miejsc, gdzie studenci w komfortowych warunkach mogą oczekiwać na rozpoczęcie zajęć. Studenci zgodnie stwierdzili, że Wydział dysponuje niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych.

Stwierdza się, że baza materialna, jaką dysponuje Wydział Nauk Ekonomicznych, pozwala na realizację procesu dydaktycznego na kierunku *finanse i rachunkowość*. Nad wyraz skromne są natomiast pomieszczenia katedr nie sprzyjające pracy naukowej i indywidualnym kontaktom ze studentami. Mocną stroną, wspierającą zarówno proces badawczy, jak i dydaktyczny, jest bardzo dobrze wyposażona i bardzo dobrze kierowana biblioteka Wydziału.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Działalność samorządu i organizacji studenckich

Samorząd Studentów Uniwersytetu Warszawskiego ma charakter ogólnouczelniany i wydziałowy. Samorząd funkcjonuje w oparciu o *Regulamin Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego*, który w myśl art. 202 ust. 4 ustawy wszedł w życie po stwierdzeniu przez Senat Uczelni jego zgodności z ustawą i statutem Uczelni, co potwierdza uchwała Senatu Uczelni.

Władze Wydziału stwarzają odpowiednie warunki oraz zapewniają środki pozwalające na funkcjonowanie samorządu studenckiego. W ramach swojej działalności, samorząd korzysta ze środków finansowych pochodzących zarówno od Władz Dziekańskich, Zarządu Samorządu Studentów, jak również z Fundacji UW. W strukturze samorządu funkcjonują również trzy sekcje: prawna, kulturalno-sponsoringowa i informatyzacji. Wprowadzony podział jasno określa kompetencje poszczególnych członków działających w komisjach.

Przedstawiciele samorządu uczestniczą w pracach organów kolegialnych takich jak: Komisja Dydaktyczna, Komisja Promocji Wydziału czy Komisja Regulaminowa, która na celu opracowanie Szczegółowych Zasad Studiowania na Wydziale. Według dokumentów dostarczonych przez administrację Wydziału, liczba studentów wchodzących w skład Rady Wydziału spełnia wymagany przez art. 67 ust. 4 ustawy 20% udział przedstawicieli studentów i doktorantów. Ponadto członkowie sekcji prawnej samorządu utrzymują stały kontakt roboczy z Panią Prodziekan ds. studenckich, polegający na bieżącym informowaniu o problemach i wnioskach studentów. Na podstawie protokołów z posiedzeń Komisji Dydaktycznej, zaangażowanie przedstawicieli samorządu w pracach tej Komisji ocenia się wyróżniająco. Przedstawiciele studentów na posiedzeniach Komisji zgłaszali problemy dotyczące braku przygotowania absolwentów WNE do działań projektowych oraz zmniejszenia liczby godzin ćwiczeniowych wynikające z przeprowadzonej reformy podziału na studia dwustopniowe.

Samorząd bierze również udział w akcjach mających na celu zachęcanie studentów do wypełniania ankiet oceniających nauczycieli akademickich. Poprzez newsletter samorząd wysyła do studentów informacje o terminach ankietyzacji. Dodatkowo, samorząd organizuje coroczny wyjazd adaptacyjny na studentów pierwszego roku, turnieje sportowe oraz imprezy kulturalno – rozrywkowe.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej.

W wizytowanej jednostce system przyznawania świadczeń pomocy materialnej funkcjonuje w sposób prawidłowy. Komisje Stypendialne powoływane są w sposób nie budzący zastrzeżeń. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich konstruowane są zgodnie z przepisami postępowania administracyjnego. Wypłata świadczeń odbywa się bez zbędnych opóźnień. Akty wewnętrzne dotyczące pomocy materialnej wywieszone są w ogólnodostępnych i często uczęszczanych miejscach w budynku Wydziału oraz dostępne są na stronie internetowej Wydziału.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym

Uczestnikami spotkania byli studenci studiów stacjonarnych na kierunku *finanse i rachunkowość*, łącznie około 30 osób. Studenci pozytywnie oceniają wizytowany kierunek, głównie ze względu na interesującą ofertę dydaktyczną oraz wysoko wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną. W opinii studentów, nauczyciele akademicki są dobrze przygotowani do zajęć, a większość dydaktyków prowadzi zajęcia przy użyciu prezentacji multimedialnych. Studenci zadowoleni są również z formy prowadzonych zajęć. Większość ćwiczeń prowadzonych jest w formie warsztatów, gdzie studenci mają za zadanie opracowanie analiz i referatów naukowych. Studenci zgodnie stwierdzili, że zadawane im projekty semestralne zachęcają ich do samodzielnej pracy i pogłębiania wiedzy z zakresu nauk ekonomicznych. W tym celu studenci często korzystają ze zbiorów biblioteki wydziałowej oraz biblioteki UW. Od strony merytorycznej studenci mogą liczyć na pomoc pracowników naukowo –dydaktycznych. Studenci chwalą sobie podejście dydaktyków prowadzących ćwiczenia do studentów. Nauczyciele informują studentów o formie zaliczenia przedmiotów oraz zachęcają żaków do zapoznania się z sylabusami dostępnymi w systemie USOS.

Podczas spotkania poruszona została również kwestia lektoratów językowych. Studenci są zadowoleni z możliwości wyboru dowolnego języka obcego na różnych poziomach zaawansowania. Dodatkowo, bez względu na wybrany język obcy, każdy student ma obowiązek zaliczenia testu z języka angielskiego na poziomie B2.

Wśród poruszonych tematów pojawiła się również kwestia krajowych i zagranicznych wyjazdów w ramach programów MOST oraz Sokrates/Erasmus. Studenci korzystają głównie z wyjazdów zagranicznych. Największym zainteresowaniem wśród studentów cieszą się wyjazdy do Hiszpanii i Belgii.

Należy również pozytywnie ocenić podejście nauczycieli akademickich jak i administracji Wydziału do studentów niepełnosprawnych. Dydaktycy chętnie przekazują niepełnosprawnym studentom odpowiednie materiały naukowe. Dla studentów niedowidzących przygotowywane są specjalne arkusze egzaminacyjne.

Studenci oceniając ofertę programową zdecydowanie postulowali zwiększenie ilości godzin przedmiotów z zakresu rachunkowości.

Samorząd Studentów dba o szeroko rozumiane interesy studentów wizytowanego kierunku . Władze Dziekańskie konsultują z reprezentantami środowiska studenckiego wszystkie istotne problemy związane ze sprawami studenckimi. Obowiązujący w Uczelni system przyznawania pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo. Studenci chwalą metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli akademickich, które pozwalają studentom na praktyczne wykorzystanie zdobytej wiedzy. Studenci oceniając ofertę programową zdecydowanie postulowali zwiększenie liczby godzin przedmiotów z zakresu rachunkowości.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest w Dziale Nauczania oraz w Dziekanacie Wydziału.

W trakcie kontroli dokumentacji zostały sprawdzone:teczki osobowe studentów i absolwentów, karty okresowych osiągnięć studenta, protokoły egzaminacyjne.

Album studentów – prowadzony jest w centralnie w formie elektronicznej dla całej Uczelni przez Dziekanat - zgodnie z przepisami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634z późn. zm.).

Księga dyplomów - prowadzona jest centralnie w formie elektronicznej dla całej Uczelni. Od 1 października 2010 r. wprowadzono jednolity system nadawania numeru dyplomu zgodnie z przepisami przywołanego rozporządzenia. Potwierdzenie odbioru dyplomu znajduje się w teczce absolwenta.

Protokoły egzaminacyjne prowadzone są prawidłowo.

Indeksy – W Uniwersytecie Warszawskim nie wydaje się indeksów.

Karty okresowych osiągnięć studenta – prowadzone są prawidłowo.

Teczki osobowe studentów

W teczkach osób nowo przyjętych znajdują się: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa studenta, poświadczona fotokopia dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, aktualna fotografia kandydata, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty egzaminacyjne okresowych osiągnięć studenta, podpisana przez prodziekana umowa o warunkach odpłatności za studia w Uniwersytecie Warszawskim, *kserokopia a nie kopia* decyzji o przyjęciu oraz potwierdzenie odbioru tej decyzji, a także potwierdzenie odbioru legitymacji. *Brak jest natomiast dokumentacji z postępowania kwalifikacyjnego przy przyjęciu na studia. Zwraca się uwagę na fakt, iż w decyzji dotyczącej przyjęcia na I rok studiów nie określono na jaki kierunek kandydat został na te studia przyjęty. W decyzji tej bowiem wymieniono trzy kierunki (ekonomia, finanse i rachunkowość oraz informatyka i ekonometria), i żaden z tych kierunków nie został skreślony.*

W aktach studentów, którzy otrzymali zgodę na urlop, powtarzanie roku, osób wznawiających studia, a także osób przeniesionych znajdują się *kserokopie a nie kopie* decyzji w tych sprawach.

Skreślenia dokonywane są przez Prodziekana, na podstawie stosownego upoważnienia Dziekana do podejmowania decyzji w tych sprawach. Zwraca się uwagę, iż w takich przypadkach, gdy decyzje te podejmuje Prodziekan, pieczęćka pod podpisem na decyzji powinna wskazywać, iż decyzja ta podpisywana jest z upoważnienia Dziekana. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru tej decyzji.

W teczkach absolwentów znajdują się: praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów - egzemplarz do akt oraz suplement. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru dyplomu, jego odpisu i suplementu.

Dokumentacja toku studiów prowadzona jest na ogół zgodnie z wymaganiami prawnymi. Wskazane w raporcie uchybienia powinny zostać dostosowane do regulacji prawnych.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		x			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			x		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna				x	
Cz. II	Efekty kształcenia			x		
Cz. V	Badania naukowe		x			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			
Cz. VI	Baza dydaktyczna		x			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		x			
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		x			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			x		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia		x			

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Kierunek *finanse i rachunkowość* ma, z uwagi na zapotrzebowanie płynące z rynku pracy, wszelkie szanse na dynamiczny rozwój. Wydział Nauk Ekonomicznych chcąc kontynuować kształcenie na poziomie studiów II stopnia powinien dokonać istotnego wzmocnienia kadrowego. Wydział ma pełne warunki do prowadzenia kierunku na poziomie studiów I stopnia. Warto rozważyć przy braku możliwości wzmocnienia minimum kadrowego utworzenia na studiach II stopnia specjalności z zakresu finansów na kierunku ekonomia.

Władze Wydziału w odpowiedzi na raport powizytacyjny odniosły się bardzo szczegółowo i wyczerpująco do wszystkich uwag Zespołu Oceniającego. Przedstawiono do minimum kadrowego dwie kolejne osoby od wielu lat zatrudnione na Wydziale Nauk Ekonomicznych. Są to pracownicy ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, których dorobek naukowy skupiony jest na problematyce ubezpieczeń, metod aktuarialnych, ekonometrii finansowej, funduszach emerytalnych, teorii ryzyka a obciążenia dydaktyczne na kierunku *finanse i rachunkowość* przekraczają 60 godzin. Po uzupełnieniu minimum kadrowego można stwierdzić, iż Wydział spełnia wymogi minimum kadrowego gdyż do grupy osób posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku *finanse i rachunkowość* można

zaliczyć: 5 (wobec wymaganych pięciu) nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora oraz 6 (wobec wymaganych 4) nauczycieli akademickich ze stopniem doktora. Ponadto do minimum kadrowego można zaliczyć 3 osoby z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego oraz 1 doktora posiadających dorobek w dziedzinie związanej z kierunkiem *finanse i rachunkowość*.

Dołączono wszystkie brakujące sylabusy przedmiotów, które wchodzą do realizacji programu studiów w roku akademickim 2011/2012. Wskazano na treści kształcenia, które są zbieżne ze standardami kształcenia. Uzupełniono informacje dotyczące realizowanych grantów badawczych z zakresu tematyki *finansów i rachunkowości*. Podjęto działania prowadzące do przystosowania dokumentacji toku studiów do obowiązujących przepisów prawnych. Działania podjęte przez Władze Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego pozwalają na zmianę oceny standardów jakości kształcenia: plany studiów i programy nauczania oraz kadra naukowo-dydaktyczna.

Tabela nr 6.

Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardu po odpowiedzi uczelni na raport				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Plany studiów i programy nauczania Kadra naukowo-dydaktyczna		x	x		